

Xabier Letona

DANI BLANCO

Erabaki eskubidearen urtea

2014KO EKAINAK 9. Gure Esku Dagok antolatutako Durango-Iruñea giza-katearen biharamuna da. Euskal abertzaletasunak azken hamarkadatan egindako mobilizazio zibil garrantzitsuenaren balorazioa egiteko ordua da. Beroan aztertuta, arrakasta itzela izan da. Kolore guztietako abertzaleak euskal gizarteak bere etorkizuna erabaki ahal izateko eskubidearen aldarrikapenean. Eta abertzale mugimendu zabal horren ondoan, herrien erabaki eskubidea eskubide demokratiko gisa hartzen duen gizarte sektorea ere bai. Herri garelako erabaki nahi dugu, eta batez ere herritar garelako.

Hotzean begirata ere, mobilizazio erabat arrakastatsua izan zen: gizarte zibilarren protagonismoa berreskuratzeko ahaleginean norabidea finkatu zen. Orain bidea egin behar da. Izan dezake abertzaletasunaren folklorean erortzeko arriskua, baldin eta indarra ekitaldi erraldoian jartzen bada eta ez sare-tzean. Gure Esku Dagok izan zituen egungo gizarte moderno eta mediatikoek behar dituzten osagai nagusiak: moldearen erakargarritasuna eta salmenta; eduki oinarri sendoa eta sustraitua —erabaki eskubidea—; eta sarea. Eta funtsean, hirugarren hori sendotzen bada betekatu ditu bere helburuak mugimenduak. Horretan ari da.

ESKOZIA eta Katalunia izan dira ispilu. Irailaren 18an unionismo britainiarra aise gailendu zitzaion eskoziar independentismoari. Alabaina, pozik daude eskoziar independentistak: ez dute independentzia eskuratu baina eskoziar gizartearen independentzia zaleagoa

da eta autogobernu maila handiagoa lortuko du. Edo hala ematen du behintzat.

Eta bada hemen gako interesgarria hausnarketarako, Asier Blas independentzia prozesuaren EHUKo ikertzaileak behin baino gehiagotan gogorazten duen moduan: estatua eta banatu nahi duen herriaren artean behar adina tentsiorik ez dagoenean, prozesu adostuetan oso gaitza da independentzia lortzea. Eta hausnarketa horretatik geratzen diren galderak garrantzak dira, edo gutxienez oso konplexuak: orduan, independentziaren aldeko gehiengo demokratikoak irabazteko, akordioak nahi

Herrigintzan aurrera nola egin, hori da gaur egun euskal nazioak duen zeregin garrantzitsua

ez duen estatuarekiko tentsioa da landu beharrekoa edo etengabe akordioaren bidea? Non eta nola uztartzen dira gehiengo demokratikoak elikatu eta Estatuarekiko tentsioa bultzatuko dituzten jarra eta esparruak?

Eskoziar badira erantzunak, eta haiek akordioaren aldeko urratsa eman zuten, independentismoak indar gehiago metatzera itxaron barik. Nahiko lukete Europar Batasuneko estatu gabeko herriek horrelako aukerarik izatea beren prozesuetan.

KATALUNIA ere badira erantzunak, eta Euskal Herriko bideak badu zerikusi handiagoa azken honekin Eskoziarekin baino, besteak beste Estatu beraren itxidura erabatekoari egin behar diolako

aurre. Edo ez du, katalan independentistek ez bezala, euskal abertzaletasunak oraindik lurralde batasuna hobesten duelako independentziaren aurrean.

Kazetari katalan batekin hango prozesuaz berbetan ari ginela zera luzatu zidan gureaz: “Azkenean zuen kontzertuak independentziarako bidea oztopatzen dizue”. Artur Masek independentziaren bidea edo estatua-ren finantziazioaren azenarioari helduko ote zion argi ez zegoen garaiko hizketaldia zen aipatutakoa. Harrezkero Masek asko argitu ditu bere asmo eta proposamenak (“inoiz ez nukeen pentsatuko Mas puntu honetara iritsiko zenik. Gehiago esango dizut, ezagutu dudaneurrian Mas ez da independentista konbentziturik”. J.L. Rodriguez Zapatero, *El Temps*, abenduak 2).

Kontua da orain datorren Generalitateak independentziaren lehen urratsak eman ditza-keela mugimendu soberanistak datozen hauteskundeak irabazten baditu. Orduan tresnak beharko ditu, eta seguruenik bidearen herena egin luke herritarren zergak biltzeko kontzertua moduko tresna bat balu. Tresnak eta helburuen ohiko eztabaidara iristen gara horrela, ezinbestekoa beti eta sarritan antzua, garrantzitsua, azken finean, herrigintza delako. Tira, ikasgairik bada zera da, herri bakoitzak bere egoera eta ezaugarriekin egin behar duela aurrera. Horregatik, herrigintzan aurrera nola egin, hori da gaur egun euskal nazioak duen zeregin garrantzitsua, independentziarik bada noizbait haren gainean egingo delako. ■

